

Міністерство освіти і науки України
Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»
Південноукраїнський центр професійного розвитку керівників та фахівців
соціономічної сфери

РОЗВИТОК КРЕАТИВНОСТІ ЯК РЕСУРСУ ІННОВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ОСОБИСТОСТІ: ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ

**ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ
04 квітня 2025 року**

ОДЕСА

УДК: 159.953:37.015.3:005.963

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ:

Черненко Наталія Миколаївна - доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри освітнього менеджменту та публічного управління.

Соловейчук Олена Максимівна – фахівець Південноукраїнського центру професійного розвитку керівників та фахівців соціономічної сфери.

*Рекомендова вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
(протокол №14 від 24 квітня 2025 р.)*

Рецензенти:

Ольга ЗБАРСЬКА (Olga Zbarskaya) - доктор наук, експерт у галузі креативного потенціалу людини, член академії ACSW, член The Textbook & Academic Authors Association, засновник та президент компанії «OZCREDO», автор книг та підручників.

Осіпова Тетяна Юріївна - доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки Університету Ушинського

Розвиток креативності як ресурсу інноваційного потенціалу особистості: психолого-педагогічні аспекти: збірник матеріалів всеукраїнської науково-методичної конференції з міжнародною участю. Одеса : Університет Ушинського, 2025. 511 с.

До збірника увійшли матеріали всеукраїнської науково-методичної конференції з міжнародною участю, присвяченої різним психолого-педагогічним аспектам інноваційного потенціалу особистості, сучасним методам та формам організації освітнього процесу у закладах освіти різного рівня, розвитку креативного мислення під час підготовки здобувачів у закладах освіти.

Науковці висвітлюють питання щодо сучасних форм і методів розвитку креативності як ресурсу інноваційного потенціалу особистості.

Відповідальність за зміст матеріалів несуть їх автори.

© Університет Ушинського

майбутній мистецькій освіті вчителі повинні продовжувати досліджувати та впроваджувати інновації, а також інтегрувати розвиток креативності в кожен аспект викладання, закладаючи міцну основу для виховання високоякісних талантів з новаторським духом і художнім талантом. Майбутні дослідження можуть глибше вивчити відмінності у розвитку креативності в учнів різних вікових груп і на різних етапах навчання, а також як ефективніше поєднати розвиток креативності з навчанням мистецьким навичкам, щоб забезпечити більш комплексне та систематичне теоретичне та практичне керівництво для сфери мистецької освіти.

Список використаних джерел:

1. Костянтин Дмитрович Ушинський. Навчальні праці Ушинського [М]. Науково-педагогічна преса, 2007.
2. Ма Січже «Дослідження шляхів і методів виховання творчості учнів у викладанні образотворчого мистецтва початкових класів» <https://www.fx361.cc/page/2025/0305/25820437.shtml>
3. Дослідження інноваційного мислення в мистецькій освіті в початкових і середніх школах <https://www.hanspub.org/journal/paperinformation?paperid=82567>
4. Звіт про втілення та культивування інноваційного мислення в художній творчості <https://max.book118.com/html/2024/1106/8111124013006142.shtml>
5. Освітні дослідження, Китайська академія освітніх наук, щомісячник, Теорія освіти та управління освітою, Чжу Сяоїн, «Дослідження розвитку інноваційного мислення учнів у викладанні мистецтва в початковій школі» <http://jiaoyuyj.cn/show.asp?bid=62&sid=401&id=13211>

ДУБОВИЙ Захар Сулейманович

РОЗВИТОК КРЕАТИВНОСТІ ЧЕРЕЗ СУЧАСНІ ВОКАЛЬНІ ТЕХНІКИ: ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНИЙ ПІДХІД

Креативність у дошкільному віці відіграє ключову роль у формуванні особистості дитини, її здатності до самовираження, нестандартного мислення та розв'язання проблем. Саме у цей період активний розвиток уяви, допитливості та експериментаторської діяльності створює фундамент для подальших інтелектуальних і творчих досягнень. Важливо не лише розвивати когнітивні навички, а й формувати середовище, яке сприяє вільному вираженню емоцій та ідей. Одним із найбільш ефективних інструментів для цього є музична діяльність, зокрема вокал, що поєднує в собі тілесну, емоційну та інтелектуальну активність дитини.

Сучасні вокальні техніки відкривають широкі можливості для розвитку креативного потенціалу дошкільників. Дитина не просто засвоює традиційний вокальний репертуар, а й експериментує з голосом, ритмом, інтонацією, що

сприяє її творчому самовираженню. Використання таких підходів, як імпровізація, вокальна гра, звукопис, дає змогу дітям без страху помилитися шукати нові звукові форми, створювати власні мелодії та ритмічні конструкції. Це не лише розвиває слухові та вокальні здібності, а й зміцнює емоційний інтелект, допомагає краще розуміти власні почуття та комунікувати з однолітками.

Креативність є важливою характеристикою дошкільного віку, оскільки в цей період відбувається активний розвиток уяви, здатності до самовираження та пошуку нових способів взаємодії з навколишнім світом. За визначенням Весни О., креативність у дітей проявляється у здатності генерувати нові ідеї, пропонувати нестандартні рішення та емоційно реагувати на мистецькі стимули [2]. Вона формується в процесі взаємодії з музикою, мистецтвом, грою та іншими творчими видами діяльності, що сприяють розвитку образного мислення та емоційного інтелекту.

Вокальна діяльність має особливий вплив на когнітивний та емоційний розвиток дошкільників. Спів стимулює мовленнєві навички, розвиває пам'ять, увагу та сенсорно-моторну координацію. Як зазначає Ференс Н., у процесі вокальної діяльності у дітей активізується робота обох півкуль мозку, що сприяє гармонійному розвитку особистості [4]. Також музичні заняття сприяють соціалізації, адже виконання пісень у групі розвиває комунікативні навички, почуття ритму та колективної взаємодії [3]. Крім того, за даними досліджень у сфері вокального навчання, спів здатний знижувати рівень стресу, формувати позитивне емоційне тло та розширювати діапазон емоційного вираження [1].

Сучасні вокальні техніки пропонують широкий спектр можливостей для розвитку креативності дошкільників. Вони включають імпровізацію, вокальне ритмування, використання нетрадиційних звуків та імітацію природних шумів [6, с. 85]. За методикою Муховуш М., інтеграція сучасних вокальних технік у навчання дітей дозволяє їм відчувати музику не лише як відтворення мелодії, а й як засіб самовираження [6]. Це сприяє розвитку здатності до експериментування зі звуком, покращенню вокального слуху та відчуття ритму. Як зазначає Zotova V., інтерактивні методи вокального навчання, зокрема метод EVT (Estill Voice Training), дозволяють зробити навчання більш цікавим, особливо для дітей, які потребують індивідуального підходу [7, с. 219]. Важливим аспектом є адаптація цих методик під особливості дошкільного віку, оскільки традиційні вокальні вправи можуть виявитися складними для малюків. Тому доцільно використовувати ігрові методи, вправи на звукозображення, вправи на «музичне малювання» голосом та колективні експерименти зі звуком [5].

У рамках експериментального підходу до розвитку креативності у дошкільників через сучасні вокальні техніки була розроблена методика, що інтегрує ці техніки у навчально-ігровий процес. Вона базується на принципах активного залучення дітей у процес звукового експериментування, що сприяє розширенню їхніх творчих здібностей. Важливою складовою методики є

імпровізація як ключовий інструмент розвитку креативності: діти вільно створюють власні звукові комбінації, варіюючи тембр, гучність, висоту звуків, що дозволяє їм відчувати власний голос як засіб самовираження [2, с. 45].

Значну увагу також приділено звукопису – техніці, яка передбачає відтворення природних або фантазійних звуків за допомогою голосу. Це сприяє розвитку слухової уваги, координації та емоційного сприйняття музичних образів [4]. Важливою частиною методики є вокальне ритмування, яке полягає у поєднанні співу з ритмічними патернами. Використання ритму допомагає дітям краще структурувати вокальний матеріал, розвиває музичний слух та відчуття темпу [5].

Експериментальна група складалася з дітей дошкільного віку, яким протягом кількох місяців пропонувалися спеціальні заняття із застосуванням зазначених технік. Вони включали ігрові завдання, що стимулювали творчість: спів імпровізованих мелодій, відтворення звуків природи, створення ритмічних фраз тощо. Важливим моментом було створення атмосфери вільного самовираження, що сприяло розвитку впевненості дітей у власних творчих здібностях [3].

Аналіз результатів експерименту показав позитивні зміни у рівні креативності дітей. Було зафіксовано зростання варіативності вокального самовираження, що проявилось у здатності вигадувати нові мелодійні лінії, змінювати тембр голосу та експериментувати зі звуком. Спостереження також засвідчили покращення вокальних навичок: діти стали впевненіше використовувати голосові можливості, більш точно інтонувати та контролювати дихання під час співу [6, с. 88].

Оцінка впливу сучасних вокальних технік на емоційний стан дітей виявила їхню високу ефективність у покращенні комунікативних здібностей. Діти активніше взаємодіяли у групі, з легкістю брали участь у музичних імпровізаціях, а також демонстрували більшу емоційну розкритість. Це підтверджує роль вокального мистецтва як засобу емоційної саморегуляції та розвитку соціальних навичок у дошкільному віці [7, с. 219].

Дослідження сучасних вокальних технік як засобу розвитку креативності у дошкільників дозволяє зробити висновки про їхню ефективність у формуванні музичного мислення, імпровізаційних навичок і творчого самовираження. Вокальні вправи, що включають елементи імпровізації, звукопису, ритмічних експериментів та інтерактивного співу, сприяють не лише розвитку голосових здібностей, а й активізують уяву дитини, допомагають долати страх перед самовираженням та розвивають комунікативні навички [3]. Згідно з Весною О., творчі методи у музичному навчанні підсилюють когнітивну активність і дозволяють дітям самостійно знаходити музичні рішення, що значно покращує їхню здатність до нестандартного мислення [2].

Дошкільний вік є особливо сприятливим періодом для розвитку музичних здібностей, тому педагоги та батьки повинні використовувати різні вокальні

техніки, адаптуючи їх під природні особливості голосового апарату дитини. Важливим є застосування гри як основного методу навчання, що дозволяє малюкам вільно експериментувати зі звуками та ритмами. Методичні рекомендації, запропоновані Ференс Н., підкреслюють значення творчої взаємодії дорослого з дитиною у процесі вокальної діяльності, що сприяє емоційному розкриттю та покращує слухове сприйняття [4]. Також варто враховувати поради міжнародних фахівців, зокрема, метод EVT (Estill Voice Training), який використовується у сучасній вокальній освіті та дозволяє ефективно контролювати тембр голосу та динаміку звуковидобування [7, с. 218].

Для батьків та педагогів важливо розуміти, що розвиток креативності через вокал не обмежується лише навчанням пісень. Важливо створювати середовище, де дитина зможе самостійно експериментувати з голосом, не боячись зробити помилку. Сучасні дослідження показують, що інклюзивні та інтерактивні методи навчання сприяють підвищенню зацікавленості дитини у музиці та розвивають емоційний інтелект.

Список використаних джерел:

1. Блог про спів і голос – Навчання вокалу, техніки та уроки. *The Vocal Coach London | Professional Singing Lessons*. URL: <https://thevocalcoachlondon.com/uk/blog/> (дата звернення: 26.03.2025).
2. Весна О. Розвиток креативності на уроках музичного мистецтва. *Освітній проект «На Урок» для вчителів*. URL: <https://naurok.com.ua/rozvitok-kreativnosti-na-urokah-muzichnogo-mistectva-65485.html> (дата звернення: 26.03.2025).
3. Всеосвіта. Розвиток креативності дошкільників засобами музично-ігрової діяльності». *vseosvita.ua*. URL: <https://vseosvita.ua/library/embed/0100bsut-b442.docx.html> (дата звернення: 25.03.2025).
4. Ференс Н. РОЗВИТОК КРЕАТИВНОСТІ У МУЗИЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ДОШКІЛЬНИКІВ. Методичні рекомендації. *vseosvita.ua*. URL: <https://vseosvita.ua/library/rozvitok-kreativnosti-u-muzicnij-dialnosti-doskilnikov-metodicni-rekomendacii-517762.html> (дата звернення: 26.03.2025).
5. Creative Spark Poltava. Техніки розвитку креативності, 2021. *YouTube*. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=nXHnqW-r0IQ> (дата звернення: 26.03.2025).
6. Myhovysh M. Modern vocal techniques and their study methods. *Humanities science current issues*. 2022. Vol. 2, no. 55. P. 83–89. URL: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/55-2-13> (date of access: 26.03.2025).
7. Zotova V. Інтерактивний аспект сучасної вокальної освіти вчителів на прикладі методу evt. *Професіоналізм педагога: теоретичні й методичні аспекти*. 2019. № 11. С. 214–224. URL: <https://doi.org/10.31865/2414-9292.11.2019.197234> (дата звернення: 26.03.2025).

ДОННИКОВА Ірина Анатоліївна Креативність в контексті людинотворчої місії освіти	119
ДРАЗІНА Євдокія Володимирівна Розвиток креативності у технологічних інноваціях сфери фізичної культури та спорту	122
ДУ Цзіні Практика та дослідження розвитку творчості в образотворчому мистецтві	125
ДУБОВИЙ Захар Сулейманович Розвиток креативності через сучасні вокальні техніки: експериментальний підхід	130
ДУЩЕНКО Ольга Сергіївна Розвиток креативності як необхідна умова підготовки майбутніх учителів	134
ДЬОМІНА Тетяна Олександрівна Формування наукової творчості у здобувачів вищої освіти з біомедичної інженерії	139
ДЯЧОК Дмитро Олександрович Креативність при викладанні сучасних інформаційних технологій	143
ZAKALYK Halyna Creative Methods And Creative Approaches In The Practical Activities Of Medical Students	146
ЗДІР Дарина Русланівна STEM-проекти як засіб розвитку креативності у молодших школярів	151
ЗЕНЧЕНКО Тетяна Федорівна Комунікативна компетентність — основа конструктивної комунікації: інноваційний вимір	154
ЗОЗУЛЯК-СЛУЧИК Роксоляна Василівна Розвиток креативності майбутніх фахівців соціальної сфери в освітньому процесі ЗВО	156
ЗОРОЧКІНА Тетяна Сергіївна Роль STEM-освіти у розвитку креативності й інноваційного мислення здобувачів освіти	160
ІВАНОВА Олена Сергіївна Психологічні механізми розвитку креативності як ресурсу інноваційної діяльності	163
ІВЛІЄВА Ольга Михайлівна Реалізація креативного підходу при підготовці вчителів математики	168
ІГНАТЕНКО Сузанна Олександрівна Креативність вчителя фізичної культури у проведенні рухливих ігор	172
ІЛАСОВ Олександр Олександрович Використання ігрових методик для розвитку творчих здібностей здобувачів вищої освіти	175
ІНОЗЕМЦЕВ Сергій Анатолійович Інтеграція екологічного виховання у позашкільну освіту: ефективні методи та підходи	179
КАМЕНЧУК Тетяна Олегівна Розвиток креативного мислення на уроках безпеки життєдіяльності	181
КАРПОВА Ірина Гораційвна Теоретичні основи творчості у креативному розвитку особистості засобами соціально-виховній діяльності	184
КАСЯРУМ Сергей Олегович Розвиток креативності здобувачів вищої освіти у процесі навчання фізико-математичних дисциплін	189